

Costina Dan (Coordonator)

Mihaela Apetroae
Adina Cășuneanu
Ioana Diaconu
Monica Iosub

Simona Manu
Claudia Sava
Serinella Zara

Mă pregătesc pentru concursuri

Limba și literatura română pentru
clasele a III-a și a IV-a

Ediție revizuită

Citește cu atenție textele și răspunde cerințelor:

A. Atunci Făt-Frumos își luă ziua bună de la părinți, ca să se ducă, să se bată el singur cu oștile împăratului ce-l dușmănea pe tată-său. Puse pe trupul său împărătesc haine de păstor; cămeșă de borangic, țesută în lacrimile mamei sale, mândră pălărie cu flori (...), își puse-n brâu verde un fluier de doine și altul de hore, și, când era soarele de două sulițe pe cer, a plecat în lumea largă...

Pe drum horea și doinea, iar buzduganul și-l arunca să spintece nourii, de cădea departe tot cale de-o zi. Văile și munții se uimeau auzindu-i cântecele, apele-și ridicau valurile mai sus ca să-l asculte, izvoarele își turburau adâncul, ca să-și azvârle afară undele lor, pentru ca fiecare din unde să-l audă, fiecare dintre ele să poată cânta ca dânsul când vor șopti văilor și florilor.

(Mihai Eminescu, Făt-Frumos din lacrimă)

10p 1. Alcătuieste câte o propoziție în care să introduci antonimele (cuvinte cu sens opus) termenilor subliniați în text.

10p 2. Explică, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificația secvenței:
Văile și munții se uimeau auzindu-i cântecele, apele-și ridicau valurile mai sus ca să-l asculte.

B. Basmul se situează într-un univers care cuprinde două lumi: cea reală, a oamenilor, și cea imaginară, creată de fantezia poporului. Timpul în care se petrec evenimentele este un timp imaginar. În orice basm, indiferent de evenimentele prin care trec, personajele sunt pozitive și negative. Personajele basmului sunt de două categorii: cele care aparțin spațiului omenesc și cele care aparțin lumii fantastice. Personajele spațiului uman au însușiri obișnuite omului, atât defecte, cât și calități (vitejie, înțelepciune, modestie, credință, lașitate, ipocrizie, trufie, răutate, invidie); personajele imaginare sunt înzestrate cu puteri supraomenești care depășesc forțele obișnuite ale oamenilor (vorbesc graiul oamenilor, au capacitatea de a transforma obiectele).

(<https://www.scribd.com/doc/143747973/>)

10p 1. Precizează ce parte de vorbire reprezintă cuvintele subliniate în text.

10p 2. Transcrie, din primul enunț, două părți principale de propoziție.

10p 3. Notează două trăsături ale personajelor imaginare, așa cum se desprind din text.

SUBIECTUL al II - lea

Scrie o compunere de cel puțin 150 de cuvinte (15 rânduri), în care să îți imaginezi întâlnirea lui Făt-Frumos cu o zână a pădurii. Dă un titlu sugestiv compunerii tale.

În redactare, vei avea în vedere următoarele aspecte:

- adecvarea conținutului la cerința formulată;
- utilizarea narațiunii la persoana a III-a și a descrierii;
- respectarea părților unei compuneri.

Se acordă 10 puncte pentru redactarea întregii lucrări, astfel:

• utilizarea unui vocabular nuanțat și a limbii literare 2 puncte

• respectarea normelor de ortografie și punctuație 2 puncte

• lizibilitate, așezare în pagină 2 puncte

• expresivitatea limbajului în compunere 2 puncte

• încadrarea în numărul minim de rânduri 2 puncte

Citește cu atenție textele și răspunde cerințelor:

A. Și tot vorbindu-mi, ieșirăm într-o poiană largă. Arici înalți inchideau pe margini lumina soarelui în asfințit, o pajiște verde ca buraticul întindea un covor moale, mătăsos, în jurul unei fântâni cu cumpănă. O găinușă, zburând la fața pământului, se înfundă în întunericul dumbrăvii și la colacul de piatră de sub ciutură* ne oprirăm, într-o liniște pe care nici cel mai ușor zgomot n-o tulbura. Soarele strecura fulgere prin vârfulurile arinilor și răcoarea amurgului începea să izvorască din pământul jilav al pădurii. [...]

Bătrânul tăcea, apoi mă atinse ușor pe umăr și-și înălță capul. Privii și eu în sus. Pe deasupra poienii, din asfințit, veneau șiraguri de dumbrăvenci**. Fâlfâiau des în lumina de sus a amurgului, zburau în zvâcniri scurte mișcându-și cozile lungi și penele luceau albăstrii, ca bătute cu pietre scumpe prin aurul luminii.

(Mihail Sadoveanu, *La noi, în Vișoara*)

*ciutură, ciuturi (s.f.) – găleată sau vas făcut din doage ori dintr-un trunchi scobit, care servește la scos apa din fântână.

**dumbrăveancă, dumbrăvenci/dumbrăvence (s.f.) – pasăre migratoare cu pene albastre-verzui.

- 10p 1. Alcătuiește câte o propoziție în care cuvintele *inchideau* și *cumpănă* să aibă sensuri diferite față de text.
- 10p 2. Explică, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificația secvenței: *Soarele strecura fulgere prin vârfulurile arinilor și răcoarea amurgului începea să izvorască din pământul jilav al pădurii.*

B. Adevărat, *pădurea este o capodoperă în care frumusețea se îmbină cu ingeniozitatea. Copacii maiestuoși sunt, de obicei, membri de onoare ai pădurii. Printre ei cresc o sumedenie de ferigi, mușchi, plante agățătoare, arbuști și plante erbacee, fructe de pădure dintre cele mai diverse, ciuperci, plante medicinale și multe altele. Toate acestea depind de mediul creat de copaci, crescând la umbra acestora și absorbind umezeala pădurii.*

(<https://www.lumeasatului.ro/articole-revista/1331>)

- 10p 1. Introdu în enunțuri proprii ortogramele *la* și *l-a*.
- 10p 2. Alcătuiește două enunțuri în care substantivul *pădurea* să fie subiect, respectiv parte secundară de propoziție.
- 10p 3. Numește două tipuri de plante care cresc în pădure, conform informațiilor din textul citat.

Scrie o compunere de cel puțin 150 de cuvinte (15 rânduri), în care să prezinți o plimbare prin pădure, pe care o faci într-o dimineață de vară. Dă un titlu sugestiv compunerii tale.

În redactare, vei avea în vedere următoarele aspecte:

- adecvarea conținutului la cerința formulată;
- utilizarea descrierii;
- respectarea părților unei compuneri.

Se acordă 10 puncte pentru redactarea întregii lucrări, astfel:

- utilizarea unui vocabular nuanțat și a limbii literare 2 puncte
- respectarea normelor de ortografie și punctuație 2 puncte

- lizibilitate, așezare în pagină 2 puncte
- expresivitatea limbajului în compunere 2 puncte
- încadrarea în numărul minim de rânduri 2 puncte

Citește cu atenție textele și răspunde cerințelor:

A. *Nepoții au crescut și cresc „văzând cu ochii”, spune mama care trebuie să cumpere din ce în ce mai mulți metri de stofă pentru uniformele lor.(...)*

Părinții nu mai sunt atât de tineri: au băieți mari, care le scot peri albi.

Dar bunicii au rămas aceiași. Numai că nasul bunicii s-a ascuțit și mai tare și parcă are lucirea unui acuşor la pândă, drept în vârful. Bunica e neam de grec. (...)

Când copiii vin în vizită – tot cu părinții – bunica, după ce le spune nepricopsiților* să nu-și ia nasul la purtare și să-i sărute mâna cum trebuie, îi iscodește pe rând cu nasul ei subțire, aflând, se vede, toate miroznelle** păcatului, căci se uită crâncen la ei, îmbinându-și cu afurisenie sprâncenele stufoase.

(Ionel Teodoreanu, *În casa bunicilor*)

*nepricopsit – neisprăvit

**miroznă – parfum, mireasmă

10p 1. Notează câte un sinonim (cuvânt cu sens asemănător) pentru termenii subliniați în text.

10p 2. Explică, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificația secvenței: *Dar bunicii au rămas aceiași.*

B. *Pentru orice familie, bunicii pot fi un sprijin de nădejde. Iubirea și răbdarea lor sunt importante pentru nepoți, iar părinții găsesc la ei sfaturi și îndrumare atunci când se confruntă cu probleme de educație sau de viață.(...)*

Relația dintre bunici și nepoți este una foarte specială. Copiii ascultă fascinați poveștile despre sotiile făcute de mama sau tata când erau mici, iar bunicii le răspund cu răbdare la mii de întrebări.

(http://clicksanatate.ro/Cine-n-are-bunici-sa-si-cumpere_0_18431.html)

10p 1. Precizează ce parte de vorbire reprezintă cuvintele subliniate în text.

10p 2. Alcătuieste două enunțuri în care substantivul *bunici* să determine, pe rând, un substantiv, respectiv un verb.

10p 3. Notează două calități ale bunicilor, așa cum se desprind din text.

Scrive o compunere de cel puțin 150 de cuvinte (15 rânduri), în care să prezinți o vizită la bunicii pe care îi revezi după o perioadă mai lungă de timp. Dă un titlu sugestiv compunerii tale.

În redactare, vei avea în vedere următoarele aspecte:

- adecvarea conținutului la cerința formulată;
- utilizarea narațiunii la persoana I și a descrierii;
- găsirea unui titlu original;
- respectarea părților unei compuneri.

Se acordă 10 puncte pentru redactarea întregii lucrări, astfel:

• utilizarea unui vocabular nuanțat și a limbii literare 2 puncte

• respectarea normelor de ortografie și punctuație 2 puncte

• lizibilitate, așezare în pagină 2 puncte

• expresivitatea limbajului în compunere 2 puncte

• încadrarea în numărul minim de rânduri 2 puncte

50
de puncte

SUBIECTUL I

Citește cu atenție textele și răspunde cerințelor:

A. *Dumbrava rămase iar tăcută în fumul ei de lumină, ca într-un vis. Și duduia Lizuca înțelegea că în farmecul acela are să se-ntâmple ceva deosebit. Și aștepta cu inima bătând și cu ochii ațintiți. Și, deodată, clipiră candelă verzi de licurici în două șiraguri și văzu pajiștea de flori deschisă către un perete de stâncă, între doi mesteceni bătrâni. În lumina verzie, fără zgomot, o ușă de cremene se mișcă și se dădu la o parte, și din întuneric de peșteră apăru minunata arătare. Erau niște omușori mititei, numai de două palme de la pământ. Le luceau fețele și ochii de zâmbet.*
Fetița voi să-i numere.

(Mihail Sadoveau, *Dumbrava minunată*)

- 10p 1. Notează doi termeni din familia de cuvinte a substantivului *vis*.
10p 2. Explică, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificația secvenței: *Dumbrava rămase iar tăcută în fumul ei de lumină, ca într-un vis*.

B. *Cu siguranță îți aduci aminte de Lizuca, fetița adorabilă ce ne-a animat copilăria și ne ținea lipiți în fața vechilor televizoare alb-negru. Diana Muscă avea doar patru ani și jumătate când a interpretat acest rol, iar acum a dispărut complet din lumea cinematografiei.*

Au trecut 35 de ani de atunci, iar, în prezent, fosta actriță este femeie în toată firea. Locuiește de ani buni în Austria, este căsătorită și are doi copii. Este jurist de profesie, potrivit tvhappy.ro. (<https://cultural.bzi.ro/iti-aduci-aminte-de-lizuca>)

- 10p 1. Introdu în enunțuri proprii ortogramele *nea* și *ne-a*.
10p 2. Transcrie un subiect și un predicat.
10p 3. Numește, valorificând informațiile din text, țara în care trăiește Diana Muscă și meseria pe care aceasta o are.

30
de puncte

SUBIECTUL al II - lea

Scrie o compunere de cel puțin 150 de cuvinte (15 rânduri), în care să îți imaginezi o întâlnire cu Lizuca, fetița rătăcită în dumbrava minunată. Dă un titlu sugestiv compunerii tale.

În redactare, vei avea în vedere următoarele aspecte:

- adecvarea conținutului la cerința formulată;
- utilizarea narațiunii la persoana I și a descrierii;
- respectarea părților unei compuneri.

Se acordă 10 puncte pentru redactarea întregii lucrări, astfel:

- utilizarea unui vocabular nuanțat și a limbii literare 2 puncte
• respectarea normelor de ortografie și punctuație 2 puncte

- lizibilitate, așezare în pagină 2 puncte
• expresivitatea limbajului în compunere 2 puncte
• încadrarea în numărul minim de rânduri 2 puncte

SUBIECTUL I

Citește cu atenție textele și răspunde cerințelor:

A. Sub castanul de lângă cișmea, un castan uriaș, un castan rege, cum era supranumit, care ar fi putut adăposti, singur, în ramurile lui, o școală întreagă, se afla un singur băiat, acel Victor care, după spusele lui Dan, făcuse rost de o hartă. Deși aplecat deasupra unei foi de bloc, i se putea ghici lesne statura, înaltă, bine legată, și, desigur, foarte suplă. Avea fața lunguiață, ochii negri, adânci, părul închis la culoare, era asemeni multor tineri de vârsta lui, la înfățișare. La o cercetare mai atentă poate că i s-ar fi descoperit o notă de maturitate în trăsături, în gesturi, în atitudine. Dar nu asta îl deosebea pe Victor de ceilalți. Tânărul aplecat asupra foii de bloc era un elev cu totul excepțional, un matematician care uimea prin logica și puterea sa de demonstrație.

(Constantin Chiriță, Cireșarii)

- 10p 1. Notează câte un antonim (cuvânt cu sens opus) pentru termenii subliniați în text.
- 10p 2. Explică, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificația secvenței: *un castan uriaș, un castan rege, cum era supranumit, care ar fi putut adăposti, singur, în ramurile lui, o școală întreagă.*

B. Școala din satul natal, Osoi, în care am deprins să scriu și să citesc, este cea mai frumoasă școală de pe pământ. Învățătorii și profesorii pe care i-am avut sunt cei mai buni dascăli pe care cineva și-i poate închipui. Soarta mi-a hărăzit să devin un om al școlii, să fiu dascăl, să cunosc intimitatea acestei profesii, să-i formez și eu, la rândul meu, pe alții. Dar parcă ceea ce s-a întâmplat în primii ani ai formării mele nu s-a ivit mai apoi. Am mereu impresia că ceea ce au făcut alții pentru mine încă nu am reușit să fac mai departe.

(Constantin Cucoș, Școala din inima noastră, din ziarul „Lumina”)

- 10p 1. Precizează ce parte de vorbire reprezintă cuvintele subliniate în text.
- 10p 2. Transcrie din text un subiect și o parte secundară de propoziție care determină un substantiv.
- 10p 3. Notează, valorificând informațiile din text, două lucruri pe care le-a învățat autorul articolului în școală.

SUBIECTUL al II - lea

Scrie o compunere de cel puțin 150 de cuvinte (15 rânduri), în care să îți imaginezi o întâmplare deosebită petrecută în curtea școlii tale. Dă un titlu sugestiv compunerii tale.

În redactare, vei avea în vedere următoarele aspecte:

- adecvarea conținutului la cerința formulată;
- utilizarea narațiunii la persoana I și a descrierii;
- respectarea părților unei compuneri.

Se acordă 10 puncte pentru redactarea întregii lucrări, astfel:

- utilizarea unui vocabular nuanțat și a limbii literare 2 puncte
- respectarea normelor de ortografie și punctuație 2 puncte

- lizibilitate, așezare în pagină 2 puncte
- expresivitatea limbajului în compunere 2 puncte
- încadrarea în numărul minim de rânduri 2 puncte

50
de puncte

SUBIECTUL I

Citește cu atenție textele și răspunde cerințelor:

A. *Apune soarele-n văpăi
Și înserarea, ca un val,
Pe subt răchițile din deal
Se lasă-n liniște pe văi.*

*De jos, din ceața de pe prund,
Doi pescăruși au apărut
Și-n zbor îngemănat și mut
Se duc spre bălțile din fund.*

*Coboară-ncovoiat la pod
Un biet pescar, de pe Siret,
Și-n umbra sură pier încet
Pescar, și apă, și năvod.*

*Închid pleoapele s-ascult...
De pacea largă legănat
Mi-adoarme sufletu-mpăcat.
Ca un copil ce-a plâns prea mult.*

(Otilia Cazimir, *Vara*)

- 10p 1. Notează câte un sinonim (cuvânt cu sens asemănător) pentru termenii subliniați în text.
10p 2. Explică, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificația secvenței:
Mi-adoarme sufletu-mpăcat. / Ca un copil ce-a plâns prea mult.

B. Pentru unii, indeletnicirea de a prinde pește înseamnă mai mult decât mersul la baltă și aruncatul unui băț în speranța că un mare pește va mușca din mămăliguța pufăită cu un spray aromat. În esență, pescuitul, în orice formă s-ar derula, pe timp de vară, la copcă, pe un frig de crapă pietrele, pe un râu sau pe o apă stătătoare, este pasiune și relaxare. Foarte mulți nu înțeleg cum poate cineva să stea cu ochii lipiți de o plută ore întregi.

(<http://ziarullumina.ro/curs-de-initiere-in-arta-pescuitului-54419.html>)

- 10p 1. Introdu în enunțuri proprii ortogramele *sar* și *s-ar*.
10p 2. Transcrie, din ultimul enunț, două părți secundare de propoziție.
10p 3. Notează, valorificând informațiile din text, două anotimpuri în care se poate merge la pescuit.

30
de puncte

SUBIECTUL al II -lea

Scrie o compunere de cel puțin 150 de cuvinte (15 rânduri), în care să îți imaginezi o întâmplare deosebită petrecută la pescuit, într-o zi de vară. Dă un titlu sugestiv compunerii tale.

În redactare, vei avea în vedere următoarele aspecte:

- adecvarea conținutului la cerința formulată;
- utilizarea narațiunii la persoana I și a descrierii;
- respectarea părților unei compuneri.

Se acordă 10 puncte pentru redactarea întregii lucrări, astfel:

- utilizarea unui vocabular nuanțat și a limbii literare 2 puncte
- respectarea normelor de ortografie și punctuație 2 puncte

- lizibilitate, așezare în pagină 2 puncte
- expresivitatea limbajului în compunere 2 puncte
- încadrarea în numărul minim de rânduri 2 puncte

Citește cu atenție textele și răspunde cerințelor:

A. Azi-dimineață m-am trezit,
căci mi-a bătut nerăbdător în geam,
cu degetele sale fragede de ram,
caisul, care peste noapte-a înflorit.

Și nu-l recunoscui de la-nceput...
Atâta alb și roz își răsfăța risipa,
că m-am gândit un înger c-a trecut
și-n ramura lui și-a frânt aripa.

Dar poate nu-i caisul, m-am gândit,
și-atuncea, supărat că tac astfel,
obrazul mi-a lovit cu ramul înflorit
și-ndată l-am recunoscut că este el,
prietenul copilăriei, mult iubit.

(Magda Isanos, *Caisul*)

- 10p 1. Notează cinci termeni din familia de cuvinte a substantivului *prieten*.
10p 2. Explică, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificația secvenței:
Și nu-l recunoscui de la-nceput... / Atâta alb și roz își răsfăța risipa.

B. Dacă ai o bucată de pământ pe lângă casă, plantează un pom fructifer, iar dintre multele alegeri pe care le poți face **un cais** pentru grădina ta poate să fie una dintre cele mai bune alegeri. Un argument esențial pentru a avea un cais este acela că acest pom fructifer are o coroana bogată, iar pomul în sine este unul extrem de frumos. În plus, caisul este unul din primii pomi care înfloresc primăvara, are multe flori, iar fructele sunt extrem de decorative în cele patru-șase săptămâni până ce vor fi bune de cules.

(https://www.casa-gradina.ro/un-cais-pentru-gradina-ta-cateva-sfaturi/)

- 10p 1. Introdu în enunțuri proprii ortogramele *ai* și *a-i*.
10p 2. Transcrie din text un subiect și un predicat.
10p 3. Notează, folosind indicațiile din text, două motive pentru care este recomandată plantarea unui cais.

Scrie o compunere de cel puțin 150 de cuvinte (15 rânduri), în care să îți imaginezi o întâmplare deosebită petrecută într-o livadă de caiși, într-o zi de primăvară. Dă un titlu sugestiv compunerii tale.

În redactare, vei avea în vedere următoarele aspecte:

- adecvarea conținutului la cerința formulată;
- utilizarea narațiunii la persoana I și a descrierii;
- respectarea părților unei compuneri.

Se acordă 10 puncte pentru redactarea întregii lucrări, astfel:

- utilizarea unui vocabular nuanțat și a limbii literare 2 puncte
- respectarea normelor de ortografie și punctuație 2 puncte

- lizibilitate, așezare în pagină 2 puncte
- expresivitatea limbajului în compunere 2 puncte
- încadrarea în numărul minim de rânduri 2 puncte